

سُورَةُ الْمُلْكِ ﴿٦٧﴾ MÜLK SÛRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bu sûre Mekke'de nâzil olmuştur. 30 âyet, 330 kelime, 1330 harften ibarettir. Adını birinci âyetinde geçen "El-Mülk" kelimesinden almıştır. Ayrıca Tebâreke, Münciye, Mücâdele, Mâni'a, Vakiye adları ile de anılır. Bu sûreyi her gece okuyan, pek büyük sevâba nâil olacağına ve sûrenin faziletlerine dâir hadisler vardır.

Sûre-i "Vafiye" derler. Okuyan sahibini, kabir azabından vıkaye eder. Mücâdele derler. Onu okuyan sahibini, kabirde gelen azap meleklerine karşı mücâdele eder. Sûre-i Mâni'a demişler çünkü sahibini, kabir azabından men ediyor. Yine Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem buyurmuş ki; "Ben, ümmetimin kâlbî ve hıfzında ezber bulunmasını istiyorum."

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ-1

تَبَارَكَ Hayır ve bereketlendi. Münâfıkların, kâfirlerin sözlerinden mukaddes ve yüksektir Âllâh. Yâni **tevâzene bi celâlihi ve cemâlihi an evsâfil mahlûkine**. Tebâreke, teâzame buyuruyor. Âllâh, Celâli ve Cemâli itibariyle mahlûkatın iltifatından, bütün kemâl sıfatlarla muttasıftır.

الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ O Âllâh ki mülk, kudret elindedir. Melekût; göklere derler. Mülk; yerlere derler. Mülk-ü Melekût, Cenâb-ı Hak'kıdır. Bu mülk, Âllâh'ın halkettiği bir mahlûktur, Âllâh'ın malıdır. O Âllâh ki mülk elindedir. Elinde demek, mecazdır yâni hükümdededir. Bütün kâinatın tasarrufu Kudret-i İlâhiye'dedir. Böyle olduktan sonra وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ her şeye muktedirdir. İsterse in'am eder, isterse intikam eder. O'nun her şeye gücü yeter.

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ-2
الْغَفُورُ

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ Öyle Âllâh ki **hâleka kaddere** halketmiş takdir etmiş. Ölümü ve hayatı yaratan O'dur. Ehl-i mânânın verdiği mânâ ise bir kâlp ki Zikrullâh'tan uzaktır, o kâlp ölü demektir. Bir kâlp de ise Zikrullah vardır, o kâlp hayat sahibidir. Öyle Âllâh ki istediğinin kâlbine Zikrullah'ı idhal eder, Zikrullah'a meyleder, meyledince Zikrullah'ı alır, kâlbî Zikrullah ile dolar. Bir kâlpde de Zikrullah olmayınca o kâlp ölü gibidir. Vilâyet derecesine ulaşan insanları, alışveriş (yapmak,) görüşmek, Zikrullah'tan uzaklaştırıyor. Niçin? Konuşuyor ama kâlbî yine zikir yapıyor. Gâye âhiret olur, o zaman dünyada onun peşinden gelir.

أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا Âllâh, sizi imtihan ediyor. Hanginiz daha güzel amelde bulunacağını sınamak için. Cenâb-ı Hak, hepimizin nasıl amel edeceğini bilir. Ne zaman zuhur eder, meydana çıkarsa o zaman hükme medar olur. وَهُوَ الْعَزِيزُ Âllâh CelleCelâlûhû azizdir, âsilere intikamını yapar. Aziz, galibin galibidir. الْغَفُورُ Tevbe

edenlerin mübalağa ile tevbesini kabûl edicidir. Tevbe edenin tevbesini kabûl eder. Asilerden de intikamını alır.

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتٍ ۚ-3
فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ

الَّذِي Öyle Âllâh ki خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا yedi göğü tabaka tabaka, O halketmiştir. Yedi kat göklerden sonra Kürsi-i İlâhi, dokuzuncu da Arş-ı İlâhidir. Arş-ı İlâhi, Kürsi-i İlâhi ile beraber yedi kat gökleri de ihâta etmiştir. مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتٍ Çok merhametli olan Âllâh'ın yaratışında, hiçbir uygunsuzluk görmezsin. (Her şey birbirine uygundur, noksanı yoktur.) فَارْجِعِ الْبَصَرَ Ey muhatap, gözlerini çevir göğe bir bak, bir bozukluk noksanlık görebilir misin?

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ۚ-4

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ (Aksaklık görebilmek için bir değil,) birçok def'a gözünü çevirip bak. يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ Göz (aradığı bozukluğu bulmaktan) âciz kalır, bitkin yorgun bir hâlde sana dönecektir.

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ Biz Azimüşşân, dünyaya en yakın olan göğü yıldızlarla donattık. وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ Bunları

şeytanlara atılacak şeyler kıldık. **وَاعْتَدْنَا لَهُمُ عَذَابَ السَّعِيرِ** Ve onlar için alevli ateş azabı hazırladık.

Şeytanlar sır çalmak için birinci semâya çıkınca taşlanırlar. Onlara atılan taşlar yıldızların kendileri değil, yıldızlardan gök taşlarıdır. Yıldızlar yerinden değişmezler.

Bu ifâdenin zâhiri, bütün yıldızların en yakın gökte olmasıdır. Onun için buyuruluyor ki; inatçı, itâate yanaşmaz, her bir şeytandan koruduk. Onlar, yüce melekler topluluğunu dinleyemezler. O cisimlere ait süsleri, zâhiri nurları geriden görürler. Fakat daha yüksek heyetleri, en yüce cemiyetleri yâni melekleri dinleyip işitemezler. Peygamber gibi vahiy alamazlar, miraca çıkamazlar, o sınırlarda duramazlar. Kovulmak için her taraftan ateş edilirler. En yakın göğün de sınırlarında böyle def edici, geri püskürtücü kuvvet vardır. Dinsiz şeytanların yüksek topluluğu dinleyip, peygamberlik taslamamaları için bekler ve onları kovarlar. Bir de o şeytanlara devamlı bir azap vardır ki o da ahirettedir. Ancak bir çalıp kapmaca yapan olur. Bir kulak hırsızlığı ile yüksek topluluk haberlerinden, vahiy ve ilham gelişlerinden çalıp kaçan bulunur, onu da yakıcı bir ateş, gökten yere doğru delip geçen alev takip eder. Şit hablar; en yakın göğün sabit süsü olan, bilinen yıldızlar gibi büyük olmamakla beraber yine yıldızlar cinsinden sayılabilecek, küçük ve küme küme dolaşan gök cisimlerindedir. Havaya teması ile parladığı sırada, bir fişek gibi kaymasıyla süs hizmetinden de uzak kalmaz. Bununla beraber şeytanlara atılan şihabdan maksadın, ruhani bir şihab olması da pek muhtemeldir. Asıl mesele; aşan ğıdan göğre karşı saldırmak isteyenlerin durumlarını göstererek, İlâhi olan ilhamlardan bir kulak hırsızlığına ait şeytanlıklarla peya

gambere karşı rekabete kalkışan, dinler uydurmağa çalışan din-sizlerin, maddi ve manevi yenilgi ve perişanlıklarını anlatmaktadır.

وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَيُسَّ الْمَصِيرُ 6-

Rablerini inkâr edenler için (şeytanlara da Rablerini inkâr edenler için (şeytanlara da insanlara da cehennem azabı vardır. Mevzu burada şeytanlar geçiyor.) عَذَابُ جَهَنَّمَ وَيُسَّ الْمَصِيرُ Cehennem azabı vardır. O, ne kötü dönüştür.

إِذَا الْقُؤُوقَ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَهِيَ تَفُورُ 7-

Onlar cehenneme atıldıkları zaman, onun kaynar hâldeki çirkin ve korkunç sesini işitirler.

تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ 8-

Yakındır ki yâni cehennemden zuhur eden bu uğultu sesleri o kadar korkunçtur ki neredeyse cehennem, öfkesinden çatlayacak gibi olur. Her ne zaman oraya bir topluluk atılsa سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ onun vazifeli meleği, bekçileri onlara "Size (bu azap ile) korkutucu bir peygamber gelmemiş miydi?" diye sorarlar.

قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَالَالٍ كَبِيرٍ 9-

Diyorlar, hüsrân içinde ağlayarak diyorlar. قَالُوا "Bizi (bu azap ile) korkutan bir peygamber gelmişti fakat biz, onları tekzip ettik. Ve Âllâh-û

İNْ أَنْتُمْ” Teâlâ, hiçbir şey inzâl etmemiş, gönderdiği yok demiştik.”
 إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ Biz, onlara “Siz olsa olsa büyük bir sapıklık içiñt-
 desiniz.” demiştik.

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ-10

“ve kalû” Ve yine diyorlar, cehenneme müvekkel olan meleğe diyorlar. “Eğer biz dünyada نَسْمَعُ kabûl etmek sûretiyle kulak vermiş olsaydık yahut onların söylediklerine, aklımızı kullanmış olsaydık. Elbette bu belâ başımıza gelmezdi. (Şimdi) مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ (Şimdi) şu alevli cehennemnin mahkûmları arasında olmazdık” diye ilâve ederler.

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ-11

فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ Böylece günâhlarını itiraf ederler. فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ (Fakat o andaki itirafları asla kendilerine fayda vermez.) Cehennemlikler, Âllâh’ın rahmetinden uzak olsun.

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ-12

İNْ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ Onlar ki Rablerini görmedikleri hâlde, O’ndan korkar da günâhlarından ictinab ederler (Bizim, Âllâh’a gayb olarak imân etmemiz lâzım gelir, bununla mükellefiz. O kişi gideceği yerini görüyor, halini biliyor, gördükten sonra inanıyor. Daha önce peygamberinin tebliğinden inanmıyor. Böyle bir imân, imânın bil gayb olmadığından kabûl olmuyor. Nitekim Fir’avn da suda boğulurken gideceği ebedi azabı görünce “Lâ ilâhe illellezi

amenet bihi ben-i isrâile" dedi, imân etti fakat imânı kabûl olmadı. Çünkü imânı yeis, pişmanlık imânıdır. Şâyân-ı kabûl değil.

لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ Onlara, Cenâb-ı Hak'tan mağfiret var, kusuraclarını affeder ve ecr-i kebir var ki cennetle nimetlendirir. Demek ki cennet sebebi, Âllâh korkusudur.

Onun için Mevlânâ Celâleddin-i Rumî Kaddesâllâhû Sirrahûlaziz buyuruyor; "Âllâh korkusu, kâlbinde olanlara müjdeler olsun. Bu dünyada Âllâh'tan korkanlara, ahirette ahiret korkusu yoktur. Dünyada Âllâh'tan korkmayanlara, ahirette korku var."

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ-13

Ey insanlar (Rasûlûllâh hakkında) ister gizli söyleyin ister aşikâr söyleyin. Âllâh için aşikâr ile gizlinin bir farkı yoktur. Çünkü O, gizli ve aşikâr olanı bildiği gibi sinelerin özüne, kâlbe geleni de bilmektedir.

Müşriklerin birbirlerine; "Sözünüzü gizleyin ki Muhammed Sallâllâhû Aleyhivesellem'in İlâhı işitmesin" derlerdi. Âyet-i Celile bu sebeple nâzil olmuştur.

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ-14

O وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ? Hiç halkeden bilmez mi? O Âllâh ki âlimdir, lûtuflar sahibidir. Habir'dir, her şeyden haberdardır. Âllâh-û Teâlâ, bütün ahvâlimize müttalidir.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَالْيَهُ النُّشُورُ-15

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا O Âllâh-û Teâlâ ki yeryüzünü size boyun eğdiren O'dur. Yerler emrine itâat eder. Ekersen tohum intaç eder. Fidan dikersen ağaç oluşur. Yaparsan yol olur, ev olur. Âllâh CelleCelâlûhû, yerleri ihtiyacınıza muvafık olarak halketti. فَاَمْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا Şu hâlde yerin sırtlarında dolaşır, seyr-i sefer edersiniz. وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ O yerlerin hâsılatından olan ve Âllâh'ın rızkından yiyin. وَالْيَهُ النُّشُورُ. Nihâyet hepiniz, kabirden avdetiniz Âllâh'ın emrinedir. Bu Azamet-i İlâhiyeyi göz önüne niye getirmie yorsunuz?

ءَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ 16-

Ey âsiler, Âllâh'ın azabını düşünmeyenler. Bu âlemin tedbirine müvekkel gökteki meleklerden veya emir ve kazası gökte olan Âllâh-û Teâlâ'dan, Kârun'a yaptığı gibi sizi yere geçirivermesinden emin mi oldunuz? O zaman görürsünüz ki, arz hareket etmekte dir.

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ 17-

Yahut gökteki meleklerin, yahut emir ve kazası gökte olan Âllâh-û Teâlâ'nın, Lût kavmine ettiği gibi üzerinize taş yağdırıcı rüzgâr göndermesinden emin mi oldunuz? فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ (Azabımı gördüğünüz zaman) tehdidimin ne demek olduğunu, yakında bileceksiniz.

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ 18-

كَذَّبَ Ey Habibim Sallâllâhû Aleyhivesellem muhakkak onlardan önceki ümmetler de (Hûd ve Nûh Aley-hisselâm gibi peygamberlerini) tekzip etmişlerdi. فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ. Düşün, benim onlara intikamlarımdan sebep akibetleri nasıl oldu?

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ ۗ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ 19-

Âllâh'ın azametini anlamak için uçuşan kuşları görmediler mi? فَوقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ Kanatlarını açıp kapayarak uçan kuşları, مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ onları (havada) Rahman olan Âllâh'tan başkası tutmuyor. إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ Âllâh Celleh Celâlûhû, her şeyi görür. Hikmetine göre tesirini halkeder.

Gökyüzünde uçmak sadece kanada ve harekete bağlı değildir. Havanında bulunması gerekir. Gökte uçan cisimler, hava boşluğuna geldiği zaman düşmektedir. İşte âyette buna işaret edilmekztedir.

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكَافِرِينَ ۗ 20-
إِلَّا فِي غُرُورٍ

Azâb-ı İlâhi geldikten sonra, Rahman olan Âllâh-û Teâlâ'ya karşı size yardım edecek, (azabından kurtaracak) askerleriniz, hani kimlerdir? إِنَّ الْكَافِرِينَ ۗ İnkârcı kâfirler ancak derin bir gaflet, gurur içinde bulunmaktadır.

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ-21

Âllâh size verdiği rızkı ke-siverse, size rızık verebilecek olan kimdir? بَلْ لَجُوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ Hayır, onlar tekebbür ve inatlarından dolayı nefretle direnip ısrar etmektedirler.

أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ-22

Şimdi (düşünün bakalım!) Her an yüzüstü kapanarak yürüyen mi doğru yolu bulucudur, yoksa doğru yolda dimdik yürüyen mi? Bu misâl, müşrik ile Mü'min hakkındadır.

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ-23

Ey Habibim, onlara söyle Nimet-i İlâhiye'yi tefekkür ve tezekkür etsinler. Âllâh sizi yoktan halketmiştir, وَجَعَلَ size kulak ile duyma hassası vermiş, وَالْأَبْصَارَ göz ile görme hassası vermiştir. وَالْأَفْئِدَةَ Kalpler veren O'dur. Akıl, anlayış vermiş. Bu nimetleri Âllâh size ihsan etmiş. قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ Bununla beraber pek az şükrediyorsunuz. Şükür nedir? Âllâh-û Teâlâ'nın verdiği şeyi ne için halketmişse onu, orada kullanmak.

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ-24

Ey Habibim Sallâllâhû Aleyhivesellem, onlara Emr-i İlâhiyi böyle tebliğ et. Âllâh'tır sizi yeryüzünde halkete miş, çoğaltan ve dağıtan O'dur. فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ Nihâyet

(ölümünüzden sonra hesap ve cezâ için) O'nun huzuruna gelip toplanacaksınız.

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ -25

Küfürde olanlar azab âyetleri geldiğinde, istihza tarikiyle Mü'minlere "Şâyet sözünüzde sadıklarsanız, doğru sözlü iseniz. (Söyleyin) bu tehdit, hani va'dettiğiniz (haşir) ne zaman?" derm lerd.

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ -26

Ey Habibim, onların bu itirazına cevap; "Ben Peygamberim, sizi inzar, size bildirmek için geldim. Size kıyâmetin olacağını ve herkesin amellerine göre muamele oluna- cağını bildiriyorum. Ben ise sadece aşikâr bir nezirim, apaçık sizi uyarıyorum.

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ -27
تَدَّعُونَ

Ne zamanki va'dolunan azabı yakın olarak gör- düler. O kâfirlerin yüzleri çirkinleşir, ka- raracak ve (kendilerine) "İşte sizin arayıp durduğunuz, istediğiniz (azap) budur." denilecektir.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِیَ اللَّهُ وَمَنْ مَعِیَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ یُجِیرُ الْکَافِرِینَ مِنْ -28
عَذَابِ الْهِیمِ

Eğer Âllâh-û Teâlâ, "Söyleyiniz bana. "قُلْ أَرَأَيْتُمْ

beni ve benimle beraber olan Mü'minleri helâk etse ecelim gelir de ölürsem zaten öleceğim. وَمَنْ مَعِيَ Benimle beraber olanlar da ölürse size bir faydası var mı? Cehennem azabından halas olabilir misiniz? Öyle ise benim ölümüm ile size azaptan kurtulma faydası var mı? Tabii yoktur.

أَوْ رَحِمْنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ Veya rahmetiyle ecel-lerimizi tehir eylese her iki hâlde de söyleyin bakalım. Siz kâfirleri, o elim azaptan kurtaracak kimdir? Ölse de kalsak da sizi azaptan kurtaracak yoktur. Ölümünüzü beklemeniz, size bir fayda temin etmez. Sizi azaptan kurtaracak ancak imân ve tevhiddir."

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ 29-

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ De ki; (Sizi imâna davet ettiğimiz,) Rahmani-yetle mevsuf Âllâh-û Teâlâ'dır. أَمَّنَّا بِهِ Biz O'na imân ve tevekkül ettik. فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ تَوَكَّلْنَا وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا Bizim tevekkülümüz de O'nadır. فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ Yakında (azâbını gördüğünüz zaman) siz de bileöceksiniz, kimin apaçık bir sapıklık, dalâlet içinde olduğunu öğreneceksiniz."

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَأْوُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ 30-

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَأْوُكُمْ غَوْرًا En ziyâde sebebi maişet olan sununuz. Eğer sabahleyin kalktığınız zaman yerin dibine batmış olsa! (Nitekim böyle bir durum olmuştur. Sâvâ namında bir deniz vardı. İran'ın Kum şehri ile Hemedan arasında tatlı bir su olup etrafında beş altı vilâyet vardı. Bir göl hâlinde, halkı da putperest idi. Rasûl-û

Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, dünyaya geldiği zaman birdene bire içi delinmiş, deniz gibi olan bu gölde su kalmamış, tamamen kurumuştur.) İşte bunun gibi siz sabah kalktığınız zaman, Cenâb-ı Hak bütün sularınızı içeriye alırsa ne yapabilirsiniz? **فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَّعِينٍ** Söyleyin bakalım, size akar suyu kim getirebilir?

Bütün iyilikler sanki hepsi bir odadadır. Anahtarı ise Rasûl-û Ekrem'e tâbi olmaktır. Tâbi olmadığı takdirde velevki ibadet şeklinde olsa da bir kıymeti yoktur. (Misal olarak; Hindular oruç tutuyor, ibadetler yapıyorlar fakat bir kıymeti, olmadığı gibidir. Tâbi olmak öyledir ki yabancıyı aynı cüzden yapar. Selmân-ı Farisi, bir ateşperest'in oğlu idi. Geldi Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'e, tam mânâsı ile tâbi oldu. Sahabi olduktan sonra ehl-i beyt derecesine ulaştı. Tâbi olmadıktan sonra en yakını bile olsa ayrılıyor. Nûh Aleyhisselâm'ın oğlu imân etmediğinden küfür üzerine gitti. Evlâdı olduğu hâlde, tâbi olmadığından hiçbir kıymeti olmamıştır.

Tâbi olmak iki kısımdır. Zâhiri olan namaz kılıyor, oruç tutuyoh ruz, tâbi olmaktır. Diğeri ise manevidir. Rasûl-û Ekrem'in ahlâk-ı hasenesi, yaptığı işleri, ahlâkı ile ahlâklanmak ki noksanlığımızdan bizim, ibadetler üzerinde gevşek görünüyoruz.

İlmi ile amel etmeyen bir âlim, putpereslerle azap görür. O ilmi Âllâh vermiş ki halkı hidâyete getirsin. O ise para toplamakta, bir şeyler yapmaya çalışıyor. Büyüklüğü arama, bir şeyhi ara. Şeyhliği kendinde arama. Bir şeyhin arkasından gitmek ister.

Senin iyi bir zamanın olursa insanın kâlbinde genişlik olur. Temiz insanların kâlbinde bir bâst, genişlik bir hâl olur, ferahlanır. Böyle bir hâl geldiğinde, o hâle başka bir şey karıştırma. Başka bir şey üzerine getirme ki o devam etsin. Eğer kabız, sıkıntı geldi

ise o da bir fenâlıktan gelmiştir, istiğfara devam et, diyor. Kâlbe İlâhi bir titreme geldiğinde, onu muhafaza et. Hazine gibi gizli tut ki dışarıya çıkarma. Sonra zâhiri şekle aldanma, çok insanların içi dışına benzemiyor, dışı içine benzemiyor. Her gördüğünü bu Ehlûllah'tır, Veliyullah diye peşinden dolaşma. Pir; akıl cihetinden olan kimselerdir. Baş ve sakalın beyazlaması ile pir olmaz. İyidir, sünneti ifâ etmiştir fenâ değil fakat pir değildir. Bu dünyada çok insanlar var ki sakalları simsiyah, genç. Hâlbuki hakiki pir haline gelmiştir. Sûrete aldanma, hakikate bak. Ayât-ı beyyinat, hadis ile mâlûmatı olan kimse, ses çıkarmasa bile etrafında olanlar hissei debilir. Onun şekline aldanma, akli tamam olan hakikati görendir. Nur-u İlâhi, ona dâima yardımcı olur.

Yarım akıl ise bilir kendisinde bir şey yok, dâima bilen tam akıl sahiplerinin peşinden gidiyor.

Ahmak olan da odur ki benim diyor. Hiç birşey olmadığı halde.

Mevlanâ Celâleddin-i Rumi Kaddesâllâhû Sırrahûlaziz buyuyor. Akıl, akl-i kâmil sahibi imân meş'alesiyle yürüyor. Diğer kişilerin kâlbi ise onlara meylediyor. Kendi kâlbinde de imân var, imânını muhafaza ediyor. O kafilenin delili ve peşivası olur. Böyle akl-i kâmil sahibi olan elbette delil ve rehber olur. Ey muhatap sa'y et, çalış ki ihtiyâr olasın, din ihtiyârı, akıl ihtiyârı olasın. Akl-ı kül gibi bânını göresin. Malûm olduğu vechile göz, önünü görüyor. Basiret ise evvel-i âhiri görüyor. Çalış ki kâlbin gözü açılsın.

İkincisi de yarım adam, yarım akıl. Âkil olanı gördüğü zaman gözleri gibi sever ve ona tâbi olur. Kör olan kişi nasıl ki gören kişinin elini ve eteğini tutarak gidiyor. Bunun misali temiz olan Evliyâullah'ı gördüğünüzde, onun peşinden gidiniz.

Bir adam ki arpa kadar akli yok, merkeptir o kişi. Kendinde akıl yok. Âkil olana da tâbi olmuyor. Mahrum olur gider. Yolu

bilmez ne azı ne çok, ar hayâ ediyor da âkîl bir kişinin peşinden gitmez. İşte ahmak olan da budur. Akıllı yok ki temiz insanlar gibi söz söylesin. Yarım akıllı da yok ki kendini ölü gösterecek de akıl sahibinin peşinden gitsin. Böyle insanın hâli de mahvolmaktır.

Ey muhatap, mademki senin aklın kemâlde değildir. Kendini ölü göster. Akıllı başında olan penahinin peşinden git. Bu şekilde ancak onunla halas olursun. En iyi hoca, âlim kimdir? İnsanın yüzünü mümkün olduğu kadar Âllâh'a çevirendir. Fakat yüzünü dünyaya çevirdi mi, halk ondan dünya işlerini daha iyi biliyor.

De ki; "Haber verin bana. Eğer suyunuz yere batıp gitse, (bütün çekilirse) size kim akar su getirebilir?"

Bu âyet-icelilenin sonunda "Âllâh-û Rabbûl Âlemin" diye cevap vermek müstehaptır.

Bu âyet-i kerime, zalimlerden birinin yanında okunmuş da "Onu balta ve kazmalar getirir." demiş. Bunun üzerine gözünün suyu çekilerek, kör olmuş.

Âllâh-û Teâlâ'ya ve âyetlerine karşı gelmekten, Âllâh'a sığınırız.

Sûre-i celilenin fazileti hakkında müteaddit hâdis-i şerife mevcuttur.

"Kur'an'dan otuz âyetlik bir sûre, bir adama şefaattir. Nihayet ona mağfiret olundu. Bu sûre "Tebârekellezi biyedihil mülk sûresidir." (Tirmizi, Ebû Dâvut, İmam Ahmed, Nesei, Hâkim, İbni Mâce, Ebu Hureyre Radiyallâhû Anhüm)

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem "Elif lam mim tenziyl" ve "Tebârekellezi biyedihil mülk" sûrelerini okumadan uyuy mazlardı. (Tirmizi, Câbir Radiyallâhû Anh.) Sayfa; 414 Secde sûresi (elif lam mim tenzilel kitâbi.)

